

Nr 106.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bidrag av statsmedel till pensioner åt dels avlidne kriminalkonstapeln O. F. Forsells änka, dels ock förre kriminalkonstapeln S. V. Blomberg; given Stockholms slott den 10 februari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 februari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Möller, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

Vid Stockholms stads poliskår har från och med år 1923 varit inrättad en särskild spritpolisavdelning, vars medlemmar utövat verksamhet jämväl inom Stockholms län och på senaste år även inom andra län. För avdelningens upprätthållande har alltsedan dess tillkomst utgått statsbidrag. Under tiden $\frac{1}{1}$ 1923— $\frac{30}{6}$ 1925 bidrog sålunda staten till nämnda ändamål med ett belopp dubbelt så stort som stadens egna kostnader. Som därjämte aktiebolaget Vin- och Spritcentralen för nämnda tid ställde medel till förfogande till belopp i det närmaste motsvarande stadens tillskott, utgjorde statsbidraget omkring hälften av totalkostnaden. Sedan bolaget beslutat att

med utgången av budgetåret 1924/1925 indraga sitt bidrag, höjdes från och med budgetåret 1925/1926 statsbidraget till att motsvara $\frac{3}{4}$ av sammanlagda kostnaden, dock med viss maximibegränsning. Från och med budgetåret 1931/1932 har statsbidraget ytterligare höjts; det utgör numera högst 110,000 kronor om året. Då Stockholms stad av egna medel bidrager med minst 25,000 kronor om året, motsvarar statsbidraget numera högst omkring $\frac{4}{5}$ av totalkostnaden.

I särskilda skrivelser den 14 juli 1932 och den 5 januari 1933 har *överståthållarämbetet* hemställt, att bidrag av statsmedel måtte beviljas till pensioner, som av Stockholms stads tjänstenämnd tillerkänts *dels* avlidne kriminalkonstapeln O. F. Forsells änka, *dels ock* förre kriminalkonstapeln S. V. Blomberg. Såväl Forsell som Blomberg hava, på sätt i det följande skall närmare angivas, tjänstgjort å spritpolisavdelningen.

Vad först angår överståthållarämbetets framställning i fråga om pension till *O. F. Forsells änka* inhämtas av de till ärendet hörande handlingarna i huvudsak följande.

Forsell, som var född den 3 oktober 1882, antogs till extra konstapel den 3 januari 1906 samt förordnades till ordinarie konstapel den 1 januari 1907 och till kriminalkonstapel den 1 november 1921. Han tjänstgjorde vid spritpolisavdelningen från och med den 1 april 1925 till sin död den 18 mars 1930. Anställningstiden inom polisverket utgjorde således, i fulla tjänsteår räknat, 24 år, därav vid spritpolisavdelningen 4 år.

Genom beslut den 10 maj 1930 tillerkände Stockholms stads tjänstenämnd Forsells änka, Elsa Amanda Urselia Forsell, ett årligt understöd av 396 kronor att jämte rörligt pensionstillägg, beräknat på ett belopp av 752 kronor för år, utgå till henne av stadens medel från och med den 1 april 1930, så länge hon levde ogift. Det rörliga pensionstillägget utgår för närvarande med 15 procent.

Sedan överståthållarämbetet anmodat *Stockholms stads polisnämnd* att avgiva yttrande i väckt fråga angående statsbidrag för nämnda pension, framhöll nämnden i yttrande den 31 mars 1932 bland annat, att någon tvekan ej syntes behöva råda därom, att statsbidrag skäligen borde utgå till bestridandet av polisdistrikts kostnader för beredande av familjepension åt efterlevande till sådana befattningshavare vid polisverket, vilka enbart eller under viss tid innehåft polismansbefattning eller tjänst, för vilken statsverket i sista hand helt eller delvis bestritt avlöningen. Statsbidraget borde utgå med ett belopp, motsvarande så stor del av hela pensionskostnaden som antalet tjänsteår med av staten bekostad avlöning utgjorde av vederbörande befattningshavares sammanlagda anställningstid inom polisverket. Med avseende å det nu föreliggande fallet, liksom i fråga om spritpolisen överhuvudtaget, vore härutöver särskilt att beakta, att statsverket finge anses hava bestritt endast $\frac{3}{4}$ av avlöningen. Statsbidraget för pensionen åt änkan Forsell borde i anslutning härtill samt med ledning av i handlingarna lämnade personaluppgifter utgå med $\frac{4}{24} \times \frac{3}{4}$ eller alltså med en åttondel av polisdistriktets sammanlagda kostnad för pensionen.

I skrivelsen den 14 juli 1932 har *överståthållarämbetet* hemställt, att bidrag

av statsmedel enligt den av polisenämnden angivna beräkningsgrunden måtte beviljas för ifrågavarande pension.

Häröver har *statskontoret* i utlåtande den 12 augusti 1932 anfört huvudsakligen följande:

Statskontoret hade intet att erinra mot att bidrag av statsmedel till pensionen beviljades att utgå med en åttondel av de fastställda pensionsförmånerna. Sagda bidrag syntes i analogi med de bidrag av statsmedel till gäldande av pensioner eller understöd, som skulle utgå jämlikt bestämmelserna i 15 § av lagen om polisväsendet den 6 juni 1925, böra gäldas av det anslag, varifrån kostnaderna för vederbörande befattningshavares avlöande bestritts under den tid hans avlöning utgått av statsmedel, eller, i detta fall, anslaget till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. Ett beslut i sådan riktning syntes dock böra föregås av ett medgivande av riksdagen i ämnet.

Av handlingarna i ärendet rörande pension åt *S. V. Blomberg* inhämtas huvudsakligen följande.

Blomberg är född den 20 november 1877, antogs till extra konstapel den 15 november 1902 och förordnades till ordinarie konstapel den 10 januari 1904 samt till kriminalkonstapel den 1 november 1916. Från och med spritpolisavdelningens inrättande den 1 januari 1923 och intill den 1 december 1932, då Blomberg meddelades avsked med pension, tjänstgjorde han å denna avdelning.

Blomberg har av Stockholms stads tjänstenämnd förklarats berättigad att från och med den 1 december 1932 av stadens medel uppbära pension med 3,000 kronor för år jämte rörligt pensionstillägg.

Enligt *överståthållarämbetets* hemställan i skrivelsen den 5 januari 1933 skulle statsbidraget för pensionen till Blomberg utgå med så stor del av hela pensionsbeloppet, som Blombergs tjänstetid vid spritpolisavdelningen utgjorde i förhållande till hela hans tjänstetid vid polisväsendet.

I utlåtande häröver den 21 januari 1933 har *statskontoret* anfört bland annat följande:

Då Blombergs anställning vid spritpolisavdelningen omfattade en tid av i det närmaste 10 år eller ungefär $\frac{1}{3}$ av hela den tjänstetid av något över 30 år, som av Stockholms stads tjänstenämnd räknats honom till godo vid beslutet om pension, torde eventuellt statsbidrag till pensionen allenast böra avse vad som belöpte på anställningen vid spritpolisavdelningen, d. v. s. $\frac{1}{3}$ eller alltså 1,000 kronor för år. Statsbidrag härtil torde icke kunna ifrågakomma i annan form, än att vid blivande prövning av statsbidrag till spritpolisavdelningen denna årliga pensionskostnad av 1,000 kronor finge inräknas i den kalkylerade årskostnad för avdelningen, som lades till grund för beräkningen av statsbidraget.

De arbetsuppgifter, som tillkomma spritpolisavdelningen i Stockholm, äro delvis jämförliga med dem, vilka åvila polispersonal, som jämlikt 4 § i polislagen är anställd för hela rikets behov. För polisdistrikts kostnader för sistnämnda personal, däri inbegripet pensionskostnader, gottgör staten polisdistriktet enligt 15 § 1 mom. i polislagen. Vad angår kostnaderna för spritpolisavdelningen har staten alltifrån dess inrättande och i ökad omfattning bidragit till kostnaderna för densamma. Med hänsyn härtill anser jag skäligt, att staten i viss utsträckning lämnar bidrag även till pensioner åt personal, som varit placerad å ifrågavarande avdelning.

Departements-
chefen.

Vidkommande statsbidragets storlek ansluter jag mig i fråga om pensionen åt kriminalkonstapeln Forsells änka till den uppfattning, som Stockholms stads polisenämnd uttalat och statskontoret biträtt. Statsbidraget synes mig således böra utgå med $\frac{4}{24} \times \frac{3}{4}$ eller en åttondel av pensionen.

Jämväl statsbidraget till pensionen åt förre kriminalkonstapeln Blomberg torde böra beräknas efter de grunder, som nu angivits. Såsom av det föregående framgår, har emellertid under Blombergs tjänstgöringstid vid spritpolisavdelningen statsbidraget till nämnda avdelning under olika tidsperioder varierat i förhållande till totalkostnaden för avdelningens upprätthållande. I genomsnitt synes bidraget hava utgjort $\frac{7}{10}$ av totalkostnaden. Med hänsyn härtill och då Blomberg varit anställd vid spritpolisavdelningen under omkring $\frac{1}{3}$ av sin tjänstetid vid Stockholmspolisen, torde statsbidraget böra utgöra $\frac{1}{3} \times \frac{7}{10}$ eller sju trettiondelar av pensionen.

Statskontoret har föreslagit, att de ifrågavarande statsbidragen skulle utgå från det extra anslaget till särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. Emellertid synes det vara i viss mån olägligt att vid fördelningen av detta, till beloppet begränsade anslag städse nödgas beakta de relativt små pensionsbelopp, varom här är fråga. Härtill kommer, att vissa kostnader för pensionering av polispersonal redan nu bestridas från anslaget till polisväsendet i riket. På grund härav vill jag för min del förorda, att jämväl nu berörda statsbidrag må utgå från sistnämnda anslag.

Då förevarande ärenden avse en i viss mån ny fråga, torde riksdagens medgivande i ämnet böra inhämtas. Därest emellertid riksdagen ansluter sig till den här uttalade uppfattningen såväl i principfrågan som beträffande grunderna för statsbidragens beräkning och det anslag, varifrån de skola utgå, torde Kungl. Maj:t i kommande liknande fall kunna fatta beslut utan framställning till riksdagen.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att såsom bidrag till Stockholms stads kostnader för de pensioner, som av stadens tjänstenämnd tillerkänts avlidne kriminalkonstapeln O. F. Forsells änka och förre kriminalkonstapeln S. V. Blomberg, må från förslagsanslaget till polisväsendet i riket utgå dels ett belopp motsvarande en åttondel av den änkan Forsell tillerkända pensionen, räknat från och med den 1 april 1930, dels ock ett belopp motsvarande sju trettiondelar av den Blomberg tillerkända pensionen, räknat från och med den 1 december 1932.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
B. Spångberg.